

TRE ETABERTE DOKTRINER OM IMPLEMENTERING – OG TO ALTERNATIVER

Foredrag – Dansk implementeringsnettverk, 14.05.2013

Kjell Arne Røvik

Professor

POPULÆRE ORGANISASJONSIDEER

* Oppskrifter på god ledelse:

- * Serviceledelse
- * Teambasert ledelse
- * Endringsledelse
- * Transformativ ledelse
- * Total kvalitetsledelse
- * Verdibasert ledelse
- * Process value management
- * Knowledge management
- * Dialogbasert ledelse
- * Fjernledelse
- * Selvledelse
- * Storytelling
- * Karaokeledelse

OPPSKRIFTER PÅ "RIKTIG" ORGANISASJONSSTRUKTUR

- * Divisjonalisert struktur
- * Prosjektorganisering
- * Matrisestruktur
- * "Flat struktur"
(avbyråkratisering)
- * Resultatenhetsmodell

OPPSKRIFTER PÅ "GOD ORGANISASJONSKULTUR"

- * Kundeorientert servicekultur
- * Forandringskultur
- * Læringskultur
- * "Kulturmiksing"

Oppskrifter for personalhåndtering

- * - Medarbeidersamtaler
- * - Kompetanseutviklings-oppskrifter
- * - Motivasjonsoppskrifter
- * - Empowerment (myndiggjøring)

OPPSKRIFTER FOR PROSEDYRER, RUTINER OG PROSESSER

- * Målstyring og virksomhetsplanlegging
- * Lean production
- * Just-in-time
- * Kvalitetsstyring
- * Kvalitetssikring
- * Evaluering
- * Business process reengineering
- * Activity based costing (abc)
- * Benchmarking
- * Balansert målstyring
- * Best practice
- * Shareholder value

SPENNENDE SPØRSMÅL:

1. Hvor oppstår de mest populære oppskrifter for ”riktige” måter å organisere og lede på ?
2. Hva handler disse oppskriftene om ? hva er deres innhold ?
3. Tidsreise: hva kjennetegner de mest populære organisasjonsideer i dag i forhold til de som var populære tidligere (for eksempel for ti, tyve eller tredve år siden)

SPENNENDE SPØRSMÅL forts.:

4. "Reiseruter": hvordan blir populære organisasjonsideer spredt ? hvilke "reiseruter" følger de vanligvis ?
5. Vinnerne: hvilke felles egenskaper har de mest populære og utbredte oppskrifter ?
6. Fra prat til praksis: hva skjer når tilnærmet globalt utbredte og langveisfarende ideer skal implementeres ?

SPENNENDE SPØRSMÅL forts.:

4. "Reiseruter": hvordan blir populære organisasjonsideer spredt ? hvilke "reiseruter" følger de vanligvis ?
5. Vinnerne: hvilke felles egenskaper har de mest populære og utbredte oppskrifter ?
6. Fra prat til praksis: hva skjer når tilnærmet globalt utbredte og langveisfarende ideer skal implementeres ?

Moderniseringsoppskriftenes "DNA"

- * Det finns "familier" av oppskrifter
- * Men det finns også konkurrerende oppskrifter
- * Populære oppskrifter er ideer (ikke ting)
- * Tid: Oppskriftenes varighet som forbilder

FRA PRAT TIL PRAKSIS: NÅR IDEER SKAL TAS INN OG TAS I BRUK

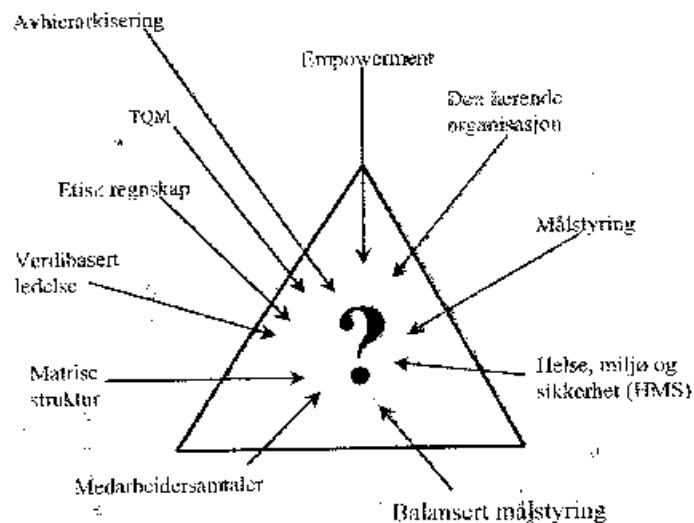
Et tema der er:

- VIKTIGT
- VANSKELIGT (svært)
- VANSKØTTET

FRA PRAT TIL PRAKSIS: NÅR IDEER SKAL TAS INN OG TAS I BRUK

FRA PRAT TIL PRAKSIS: NÅR IDEENE REISER INN Å MØTER PRAKSISFELTET

("THE KNOWING-DOING GAP")

HVA SKJER NÅR IDEER SKAL IMPLEMENTERES ?

* TRE ETABLERTE SCENARIER:

- DET OPTIMISTISKE:

Rask og uproblematisk implementering

- DET PESSIMISTISKE:

Frastøting

- DET ARTISTISKE:

Frikopling (mellom prat og praksis)

* DET IMPLEMENTERINGS-OPTIMISTISKE SCENARIO

- Top down; Implementering «by command»
- En forestilling utbredt blandt toppledere og i den populære managementlitteraturen.
- «How-to» - teorier.
- Udfall: HURTIG ANKOPLING

* DET IMPLEMENTERINGS-PESSIMISTISKE SCENARIO:

- Organisationer som naturlige, organiske system-
- Forestilling: Den komplækse organisation og de (altfor) simple reformideer.
- Reformideer må bestå KOMPATIBILITETSTÆSTENE for at bli implementert.
- Sannsynligt resultat: **FRASTØTNING (REJECTION)**

* DET ARTISTISKE SCENARIOET

- Hvordan håndtere de modsetningsfulde forventninger til vår tids ledere om at være a) effektiv, og b) moderne
- De doble virkeligheter: FRIOPLING mellom prat og
- Praksis.

1. VIRUSTEORIEN:

- Når organisasjons- og ledelsesideer oppfører seg som virus.

2. OVERSETTELSESTEORIEN:

- Når ideer redigeres

REFORMIDEER FORSTÅTT SOM VIRUS

- * TO ALTERNATIVE TEORIER OM IMPLEMENTERING

1. Organisatorisk ”immunitet”

- Det ytre organisatoriske forsvar mot inntrengende ideer:

- Fysisk og formell atskillelse mellom arenaer der man snakker og arenaer der man praktiserer

- Når ledere må være moderne, og ikke orker å være med på gråe og langdryge implementeringsprosesser

- Når både ledere og ideer er på ”gjennomreise” i organisasjonen

Det indre organisatoriske forsvar mot organisasjonsideer:

”Kravet” fra praksisfeltet i organisasjonen om at reformideer må være ”kompatible”:

- Praksistesten
- Verditesten
- Hensynet til berørte grupper og personers interesser

2. Organisasjonsideers inkubasjonstid

- Når idesmitte langsomt materialiseres i organisatorisk praksis.

- Utfordrer de "tidløse" teorier om implementering

Virus og effekter av organisasjonsideer

VIRUSTEORIEN SETTER OPP ET DIFFERENSIERT EFFEKTBEGREP:

- Ideer – som virus – kan ha lang inkubasjonstid.
- Ideer – som virus – kan forsvinne ut igjen.
- Ideer – som virus – kan mutere, inaktiveres og reaktiveres.
- Ideer – som virus – kan ha massive effekter.

IMPLEMENTERING SOM OVERSETTELSE

- * Translasjonsteorien; et lån fra fransk sosiologi (Michel Serres, 1974, Bruno Latour (1986), og Michel Callon (1987)
- * Introdusert i Skandinavisk organisasjonsteori på begynnelsen av 1990-tallet (Czarniawska 1992).
- * Grunnresonnementer: Diffusjonsmodellen versus Translasjonsmodellen

OVERFØRING OG IMPLEMENTERING AV IDEER FORSTÅTT SOM OVERSETTELSE

- Grunnleggende innsikt: Når ideer/oppskrifter implementeres, skjer det ikke bare noe med organisasjonen, men også med ideen.
- Spørsmål:
  - Hvorfor blir ideer oversatt når de implementeres?
  - Hvordan foregår det (finns det ”oversettelsesregler”?)
  - Kan innsikten om oversettelse anvendes til noe praktisk? JA: TIL MER VELLYKKET IMPLEMENTERING!